

GEOGRAFISK TIDSKRIFT,

udgivet af

Bestyrelsen for det kongelige danske geografiske Selskab

og

redigeret af

Kommandør **O. IRMINGER**, Selskabets Sekretær.

10de Bind. 1889—90.

Hefte V—VI.

INDHOLD:

Side.		Side.
	<i>C. Ryder</i> , Premierløjtnant i Flaaden: Grønlønderen	
	Hans Hendrik †	140.
	Kapt. R. Knudsens Fangstrejse til Østkysten af	
	Grønland med det norske Sølfangerdampskib	
	„Hekla“. Hermed en Kaartskitse	143.
Adjunkt <i>Th. Thoroddsen</i> i Reykjavik: Oversigt over		
de geografiske Kundskaber om Island før Refor-		
mationen.	103.	
Adjunkt <i>Th. Thoroddsens</i> Undersøgelsesrejse i Is-		
land Sommeren 1889	136.	
<i>V. Garde</i> , Premierløjtnant i Flaaden: Om Isen i		
Davisstrødet i Sommeren 1889	138.	

Kjøbenhavn.

Forlagt af Selskabet. Hovedkommissionær: **JOHAN MØLLERS** Boghandel. (Forhen **P. Hauberg & Co.**)

Store Kjøbmagergade Nr. 44.

HOPPENSBERG & TRAP'S Etabl. Kjøbenhavn

1890.

e var
optaa
rubret,
feneve
Sieren.
Med-
en og
efter
enfigt,
u. Helt
u. Helt

Matrosernes Side, som imidlertid af Hans blev optagen for Alvor, bragte ham en Dag til at forlade Skibet og gaa op i Fjældene for at dø. Heldigvis betænkte han sig imidlertid itide, vendte om og lagde sig til at sove i Sneen i Nærheden af Skibet, hvor han blev funden den næste Dag.

Efter Hjemkomsten fra denne Expedition i 1876 blev Hans i nogen Tid i Godhavn, hvor han paa Foranledning af den daværende Inspektør Krarup-Smith, skrev sine foromtalte Memoirer. Siden har han af den grønlandske Handel været benyttet som Fartøjsfører ved forskellige af de nordgrønlandske Kolonier, navnlig Upernivik, Egedesminde og Godhavn.

Endnu paa sine gamle Dage skulde Hans faa Lejlighed til at aflægge et lille Besøg i de Egne, hvor han havde tilbragt saa mange Aar af sin Ungdom. Medens nemlig Professor Nordenskiöld i 1883 var inde paa Indlandsisen, blev Damperen „Sophie“ under Dr. Nathorsts Ledelse afsendt til Kap York. Hans Hendrik fulgte da med som Tolk og Lods.

Dette blev hans sidste Rejse. Sine sidste Aar levede Hans ved Godhavn, hvor han havde bygget sig et Hus. Her gjemte han mange Erindringer fra sine Expeditioner, saasom Geværer og lignende; men meget af, hvad han havde faaet, solgte han kort efter sin Hjemkomst for at faa Penge til Kaffe og lignende

Nydelser, thi, som en ægte Eskimo, var hans økonomiske Sans ikke meget udviklet. Gladest var Hans, naar han kunde komme til at fortælle om sine Rejser, helst paa Engelsk, som han talte meget gobrokkent. Da kom der Liv i hans ellers noget døde Ansigt, og hans Øjne lyste ved Tanken om Jagterne paa Isbjørne, Moskusoxer og Rensdyr. Det var altid med en vis Stolthed, at han fremviste sine Relikvier, og særlig satte han stor Pris paa en Medalje, som han havde faaet fra England efter Nares' Expedition.

Med sine Dyder og sine Fejl var han en god Type paa en Grønlønder, og han var en af de mange blandt dette Folkefærd, som har reddet hvide Mænd fra at dø en ynkelig Død i Polaregneses Isørkener.

De sidste Aar havde Hans været svagelig. Det var navnlig hans Bryst, der var angrebet. Han hostede meget og spyttede ofte Blod. Efterhaanden tiltog hans Svagelighed, og den 11te Avgust ifjor døde denne vidtberejste Mand. Hans Eftermæle kan kortelig indbefattes i de Ord, med hvilke Nares omtaler ham i sin officielle Rapport:

„Alle tale i de mest smigrende Udtryk om Eskimoen Hans, som var utrættelig i sine Anstrængelser med Slædekjørsel og i at skaffe Vildt.“

Kapt. R. Knudsens Fangstrejse til Østkysten af Grønland 1889 med det norske Sælfangerdampskib „Hekla“.

(Hermed en Kaartskitse).

Efter Redaktionens Anmodning har Hr. Konsul Bugge i Tønsberg, Dampskibet „Heklas“ Rheder, med stor Velvilje tilstillet os følgende Beretning om den interessante Rejse, som Kapt. R. Knudsen i Sommeren 1889, efter at den egentlige Fangst maatte anses for sluttet, foretog med det nævnte Skib. Som det vil ses, høstede Kapt. Knudsen, hvis Velvilje vi skyldte Rejseruten i Kaartet, god Løn for sin dristige Foretagssomhed paa et nyt Fangstfelt, og da „Hekla“ tillige naaede nordligere, end noget andet Skib hidtil har naaet under Østkysten af Grønland, meddele vi neden-

staaende Kapt. R. Knudsens Indberetning til Rhederiet samt de orienterende Bemærkninger, hvormed denne ledsages, ligesom vi i Texten lade følge en Kaartskitse med Skibets Rute.

Det af Kapt. Knudsen undersøgte Terræn falder mærkværdig *najagtig* sammen med den af Sabine og Clavering i Avg. og Septb. 1823 undersøgte Del af Grønlands Østkyst. Claverings nordligste Landingspunkt var det nuværende C. Pansch paa Shannon-Øen; hans sydligste Kap Broer Ruys (Hudsons Hold with hope). Det lykkedes Kapt. Knudsen at trænge

c. 5 danske Mil nordligere end Clavering og at naa lidt nordligere her under Landet end Tyskerne d. 13/8 1869 naaede ombord i „Germania“ (Kapt. Koldeveys Exp.). Til Gjengjæld fulgte Clavering Kysten sydefter endnu hele 2 Brøddegrader (over 30 d. Mil) og passerede mellem Fastlandet og Bontekoe-Øen. Farvandet om Clavering-Øen og Gaël Hamkes-Bugt var begge Expeditionernes Hovedvirkefelt. Det var, som bekjendt, paa Sydsiden af nævnte Ø, at den engelske Expedition traf en isoleret levende Eskimostamme paa 12 Medlemmer, den eneste Befolkning man kjender fra Østkysten nordfor det af Kapt. Holm besøgte Angmagsalik.

„Da jeg paa Grund af uheldige Vejrforhold,“ skriver Kapt. Knudsen, „maatte anse den almindelige Fangst for endt, og da jeg havde læst nogle Expeditionsberetninger fra Grønlands Østkyst, i hvilke der gaves Oplysninger om, at man havde set Hvalros og Blaasæl, bragte dette mig paa Tanken om, at der muligen kunde være noget at gjøre dér. Paa egen Haand at foretage et saadant Skridt, der sandsynligvis ikke var forbundet med saa liden Risiko, med Proviant kun for 2 Maaneder og 600 Td. Kul, var maaske ikke saa rigtigt overfor Mandskab, Rhederi og Assurandører, men ivrig efter at se et nyt Fangstfelt og stolende paa Lykken bar det endelig afsted ind gennem Isen den 11. Juli.

I Begyndelsen var Isen slæk, og bar det derfor rask fremad, men senere kom vi ind mellem store, uoverskuelige Isflader, og Aabningerne vare saa smaa, at vi med Nød kunde bane os Vej; ja, vi forsøgte ogsaa engang at komme tilbage, men Isen klemte sammen og spærrede os Tilbagevejen. Vi havde altsaa ingen anden Udvej end at holde ved, hvad enten vi for stedse skulde blive udelukkede fra Ydervednen eller senere ved heldigere Vind- og Isforhold atter kunde naa til Klarvandet. Efter at have gaaet igjennem nogle trange Laase og passeret Isskruninger, der ragede flere Favne i Vejret, fik vi slækkere Is og Grønland i Sigte, og om Morgenen den 16. Juli kom vi ind under Land efter at have gaaet igjennem et Isbælte paa 60 Mil og uden andet Uheld end at have faaet knust en Baad. Her fik vi det første Indtryk af Sommeren med Stille, Solskin og 20° Varme, hvilket var ret behageligt for os, der i saa lang Tid havde været vante til Kulde, Sne, Taage og raat Vejr.

Landet her med sine høje, snebedækte Toppe saa overmaade vildt ud; langs Kysten laa store Isfjælde,

af hvilke jeg talte 23. Vi løb nu i Klarvande, Isen var bag os, og under Land var der kun nogle Drivisflager. Ved Hjælp af Loddet vovede vi os helt til Stranden. I et Dalføre et Stykke fra os var der en grøn Slette, hvor der vrimlede af Dyr, Renner og Moskusoxer; en Isbjørn gik længere oppe nok saa forsigtig.

Stemningen ombord begyndte nu at blive livlig. Mandskabet, som under de sidste Dages Sejlads gennem Isen havde været noget nedstemt, begyndte nu at fryde sig i Naturen og vilde gjerne have gjæstet saavel Bjørn som Renner og Moskusoxer. Vi havde imidlertid ikke Tid til saadant, thi Hvalrossen var vort Maal, og afsted bar det. Nogle Blaasæl, som faldt i vor Vej, bleve tagne. Kl. 4 Em. opdagede jeg Hvalros paa Land. Denne Efterretning kom uventet, thi faa havde tænkt sig, at vi her skulde træffe noget saadant. Alt blev gjort klart for Fangst, og Kl. 6 begave 36 Mand sig i Land for efter en Mils Spasertur at angribe Hvalrosser. Det tog sig særdeles smukt ud den dejlige Sommeraften, hvor Solen stod højt paa Himlen, at se den lille Skare spasere langs Fjældskrænterne, bevæbnet med Rifler, Lanser og Hakker for at angribe disse Dyr, der sikkert aldrig havde set en saadan Fjende.

Kl. 10 Aften naaede Folkene Stedet, som vi senere kaldte „Heklas Hvalrosnæs“. Efter en kort Rast efter Marschen begyndte Angrebet. Skud paa Skud høretes, snart var alt indhyllet i Røg, Skrig og Spektakel saavel fra Forsvarere som Angribere høretes, og efter en halv Times Forløb vare 100 Hvalrosser blevne dræbte; de, der undslap, kom med hæslige Brøl Fartejet imøde, der bragte Baadene til Mandskabet, for at Jagten kunde fortsættes i Vandet. Nu blev der Liv for Alvor; Baadene løb omkap, og enhver anstrængte sig til det Yderste for at faa Dyrene fast for derpaa at foretage en ufrivillig Skyds, saa Vandet skummede om Baadene. Hammerfestningerne viste sig her som rigtige Krigere paa dette Felt, og den ene Hvalros efter den anden bragtes i Land, dog ikke altid saa let, thi efter en ufrivillig Buxertur vendte Dyret sig ofte om for med sine lange Tænder at gjennembore Baaden eller forsøge at faa den kærtret. Andre Hvalrosser kom ogsaa til, og enten af Nysgjerrighed strakte de deres skrækelige Ansigter over Baaden, eller ogsaa fordi de vilde hævne deres Ungers eller Kammeraters Fald. Baadfolkene maatte stadig være opmærksomme herpaa og altid parate med Lansen for at fri Baadene eller Aarerne, som de ofte bankede i Splinter.

Hvalrossen, der er indtil sexten Fod lang og har

et forholdsvis tykt, kluntet Løgame med to, indtil tredive Tommer lange, Tænder, er et mærkeligt Dyr, og jeg forundrede mig mange Gange over dens Klogskab. Den fører hyppige Krige baade paa Land og i Vandet, og med sine store Tænder hugger den ubarmhærtig løs paa Modstanderens tommetykke Hud eller brækker Tænderne af, saa man ofte træffer Hvalrosser med ganske korte eller slet ingen Tænder, hvilket maa være meget ubehageligt for Dyrene, da Tænderne benyttes til at opgrave Føden, Muslinger, fra Bunden. Hvalrosserne leve i Almindelighed i Flokke og hele Familier sammen, Han, Hun og indtil tre Aars Unger. De Gamle, især Moderen, værne om Ungerne med en utrolig Udholdenhed; hun forlader ikke sin yngste Unge, selv om det gjælder hendes Liv, saalænge hun har Kraft til at holde det fast under Luffen. Hun svømmer med sin Unge paa Ryggen; naar hun er paa Land og mærker Fare, maa hun altid have Ungen i Vandet, før hun selv kan gaa. Naar Hvalrosserne gaa paa Land, ligge de dér undertiden flere Dage itræk for at sove ud og saa tæt sammenpakkede, at det Hele ser ud som én Masse, men paa Vagt er dog altid et af Dyrene, der ofte rejser Hovedet for at se sig om, og mærker det noget, bliver det ligesom telegraferet til alle paa engang, og i en flyvende Fart er hele Flokken i Vandet.

Onsdag Formiddag den 17. Juli vare de Hvalrosser, der undslap os, forsvundne, og, medens Mandskabet holdt paa at tage ombord, hvad vi havde faaet, foretog jeg med fire Mand en Baadtur fire Mil ind i Fjorden for at søge efter mere. Dagen efter vendte vi tilbage til Fartøjet. Nu var der blevet Forandring i Vejret, om just ingen videre Kulde, saa dog fuldkommen Høst. Styrmanden havde paa Grund af Drivis og Taage været nødt til at gaa tilankers med Fartøjet indenfor en lille Ø. Her bleve vi liggende flere Dage og foretog enkelte Baadflugter, der bragte os tre Isbjørne og nogle Hvalrosser, ligesom vi opdagede flere Stenringe efter Eskimoerne. Den 21. Juli forsvandt Taagen, og vi dampede ud for at søge paa andre Steder. Ved denne Anledning fik vi Erfaring for, at vi ikke længere kunde være saa trygge for Skjær; vi løb paa Grund, men heldigvis ved voxende Vande; her var regelmæssig Ebbe og Flod, hvor Vandet steg indtil fire Fod, saa vi ved Hjælp af Vandets Stigning, Sejlens og Maskinens fik bakket Fartøjet af uden videre Ulempe.

Vi gik nu ind i en Fjord, men maatte strax vende tilbage paa Grund af Storm og Taage og for-tøjede i en Isflage nogle Mil fra Land, hvor vi bleve

liggende til den 26., da Vejret atter tillod, at vi kunde foretage vore Expeditioner. Under stadig Lodning og med Baad foran for at undersøge Dybden — her paa Kysten er ingen Oplodninger, og Landet er paa mange Steder fejlagtig aflagt i Kaartet — avancerede vi ti Mil ind i en Fjord, hvor vi fik nogle Hvalrosser og en Bjørn. Om Middagen den 27. blev det for grundt til at komme længere med Fartøjet, hvorfor vi gik tilankers. Dyrelivet var rigt her, hvorfor Mandskabet fik Landlov, hvilket hilstes med Hurraaab, og snart vare femten Mand iland med Riflen paa Nakken samt en hel Del Hjælpetropper, og strax var enhver Pynt besat. Nu gjaldt det Moskusoxen. Jeg fik imidlertid lidet at se af Jagten, da jeg med otte Mand i Baaden satte afsted længere ind ad Fjordene for at søge Hvalrosser, men det havde gaaet varmt til. Oxen var dem overlegen i Hurtighed, og dens Hoved var pansret, saa Kuglen bed ikke paa. Vejret var ypperligt; vi fik atter en Fornemmelse af Sommeren, men Moskitoerne plagede os.

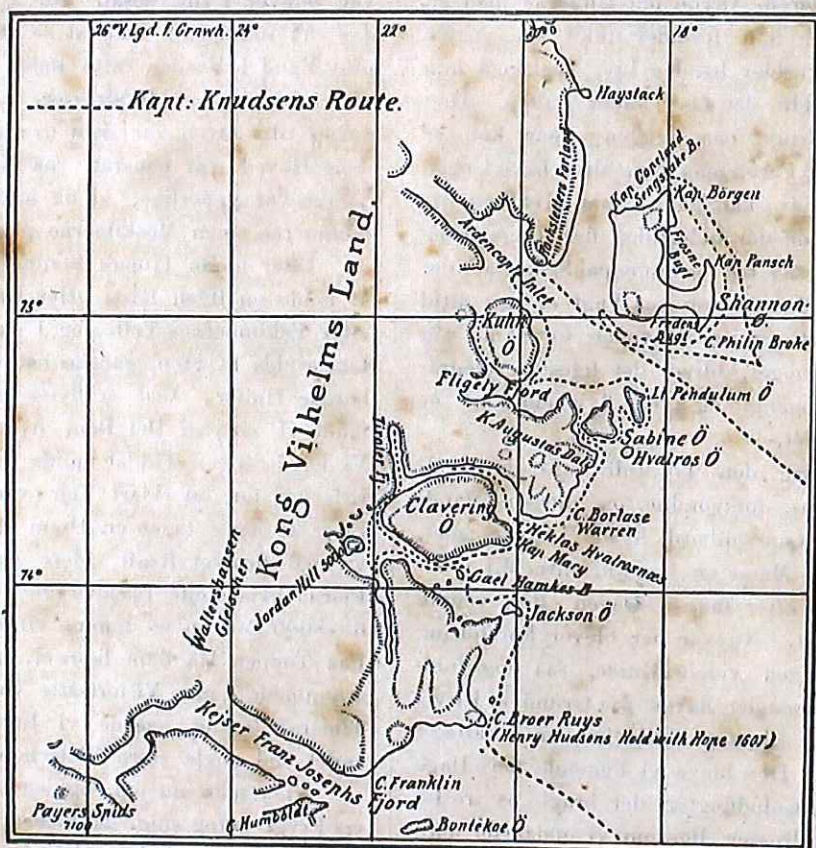
Efter nogle Timers Roning lagde vi til Land for at holde en liden Rast. Her traf vi ogsaa Stenringe efter Eskimoernes Telte, og i en af dem fandt jeg en Lansespids af Sten, ganske net forarbejdet og med to borede Huller. Ved at flytte og optage nogle Sten fandt vi en hel Del Ben, hvoriblandt Bjørnetænder. Vi havde ingen Tid at spille og havde allerede faaet Erfaring for, at klart Vejr var en Sjældenhed her. Efter at have taget en Dram og en Bid Brød roede vi med fornyet Kraft videre og kom ind i en trang Fjord, hvis stejle Fjældvægge paa begge Sider ragede 6—8000 Fod op at dømme efter det øvrige Landskab. Paa Toppen laa flere Isbræer, fra hvilke store Fosser strømmede ned. Vi fortsatte vor Kurs, og efter nogle Timers Roning naaede vi Bunden uden at opdage andet end nogle store Gletscherdale med Afløb.

Vi vendte nu om, og jeg skal ikke nægte, at en vis Frygt betog mig, da Baaden atter gled forbi disse stejle Fjælde med deres Isbræer. Tavsheden afbrødes imidlertid, idet en Hammerfestning, der havde været med paa Laxefiskeri paa Spitsbergen, bemærkede, at her i denne Fjord maatte der findes Lax. Han syntes alt tydede herpaa, men vi manglede Laxegarn. En Anden opdagede et sort Syvtal paa den lysegraa stejle Fjældvæg omtr. 4000 Fod fra Vandlinjen; dets Form var saa fuldstændig, at Bogtrykkeren ikke kunde gjort det bedre. Længere henne saa vi en Flok Graagas, hvorpaa vi forgjæves gjorde Jagt.

Den 28. om Aftenen kom vi tilbage til Fartøjet efter at have tilbagelagt en Strækning paa tolv Mil.

Ombord var der Liv og Lystighed. Enhver fremviste sine Rariteter: Moskusoxer, Harer, Røve og Ryper, og Rensdyrstøgen ventede os paa Bordet; nogle havde fundet Røkke, andre Dværgbirk, Lemming, Sommerfugle og Blomster; Guld- og Diamantsten vare de alle i Besiddelse af. Vi lottede nu Ankeret, og paa Vejen fik vi et Slags ganske smaa Springhvaler at se og nogle Narhvaler, af hvilke sidste vi fandt et Horn, 10 Fod langt. Næste Dag gjæstede vi atter „Heklas Hval-

Trø, sandsynligvis af en Hundeslæde efter Eskimoerne, blev fundet. Næste Dag havde vi fremdeles det samme ugunstige Vejr. Baadene sendtes i forskellige Retninger for, om muligt, at opdage Hvalrosser, og om Aftenen vendte vi tilbage, vaade og stivfrosne. Flere blev syge efter Turon, paa hvilken vi fangede 16 Hvalrosser. Vejret tvang os de følgende Dage til at blive ombord, da vi havde nok at gjøre med at bjærge Fartøjet for ikke at drive iland.

rosnes", fik nogle Hvalrosser og fortsatte derefter vor Søgen langs Landet og ind i Fjordene, men kom ogsaa denne Gang uheldigvis paa Grund. Den 30. ankrede vi paa Grund af Taage og Storm bag en Ø inde i en Fjord, hvor vi fik to Isbjørne. Samme Aften begave vi os iland som Alpebestigere, bestog de højeste Toppe, vi kunde opdage i vor Nærhed, for at se Landets Indre. Her opsatte vi en Varde, hvorpaa alle fik travlt med at indridse deres Navne. Et Stykke

Den 3. August saa vi Hvalrosser paa Land, hvorpaa vi gjorde Fald og fik 80 Stykker, der efter megen Besvær bragtes ombord. Det urolige Vejr holdt os fangne til den 7. Vi lottede da for at søge en anden Plads; ved stadig Lodning og med Baad forude for at undersøge Dybden gik det langsomt frem imellem nogle høje Isfjælde. Trods al Forsigtighed undgik vi ikke at stryge over et Skjær, der laa en Mil fra Land, og paa hvis Sider der var 25 Favne Vand,

Fremgangen begyndte nu at blive endda mindre, og da vi om Aftenen stoppede Maskinen og gavede fuld Fart agterover for et Undervandsskjær, nægtede Maskinen Arbejde; Skruen var løs paa Axlen og tog Tag i Agterstævnen for agterover; forover kunde vi til Nød gaa. Vi satte Kursen ud mod Isen for at faa klarere Vand, fortøjede i en Isflage og fandt, at Stoppersplinten for Skruen var borte. Efter en hel Del Arbejde fik vi endelig Manglen udbedret og kunde nu sige, at alt var i Orden igjen. Taagen havde imidlertid indfundet sig. Den forsvandt Lørdag Morgen den 10., saa vi atter kunde avancere mod Land. Det næsten stadige Taagevejr og de sidste Dages Begivenheder havde efterhaanden bragt Folkene til at blive bekymrede for vor Skæbne, dersom vi her i denne øde Ørken, uden at noget Menneske havde Anelse om, hvor vi vare, skulde blive tvungne til at forlade Fartøjet eller ogsaa ved uheldige Isforhold og Dannelse af Nyis skulde blive liggende fast. Folkene erklærede imidlertid ikke at ville paatvinge mig noget, men vare uvillige til at søge Land og syntes, at jeg burde efterkomme deres Ønske om at sætte af.

Uagtet jeg havde Lyst til at se nogle flere Steder i Haab om at paatræffe mere Fangst, syntes jeg dog ikke, som Forholdene vare, længere at burde modsætte mig Mandskabets Vilje. Folkene havde hele Tiden, uagtet uvisse om vor fremtidige Skæbne, arbejdet ufortrødent og bidraget alt muligt til den Fangst, der efter de ugunstige Vejrforhold og det ubekjendte Fangstfelt vel maatte siges at være forholdsvis god, nemlig: 267 Hvalrosser, 6 Bjørne og 24 Moskusoxer, og da jeg ligesaa lidt som de kunde vide, hvilke Hindringer der kunde møde os, besluttede jeg samme Aften at sætte af efter at være gaaet rundt Shannon-Øens Nord-Øst- og Sydside og kommen nordligere, end noget Fartøj har været paa Grønlands Østkyst.

Gjennem Drivisen mødte os adskillige Hindringer, da Nyis havde dannet sig og forbandt de store Isflager. Efter at have gjort tvende Forsøg og maattet gaa tilbage lykkedes det os den 15. Avgust tredje Gang at trænge igjennem til aabent Vand.

Modvind og lidet Kulforraad gavede os lang Rejse, saa at vi først naaede Hammerfest den 28. Her bleve de i Hammerfest forhyrede Folk afmønstrede, og næste Morgen fortsatte vi vor Rejse hjemover og ankred i Kjøbmandskjær d. 16. September efter at have tilbagelagt i ret Linje 2850 Mil og med en Fangst ialt af: 1000 Tønder Spæk, 2780 gammel Søl, 44 Ungsøl, 807 Klapmydser, 21 Blansøl, 267

Hvalrosser (omtr. 54,000 Pd.), 440 Pd. Hvalrostønder, 9 Bjørne og 24 Moskusoxer."

„Som i foranstaaende Beretning meddelt,“ fortsætter Kapt. Knudsen, „begyndte vi at arbejde os ind igjennem Isen den 11. Juli paa 71° 23' N. Br. og 8° 10' V. Lgd. Her fandt vi Isen mest fordelt. Kl. 12 Middag den 12. paa 72° 9' Br. 11° 25' Lgd. fandt vi store Flager og tættere Is, saa vi paa flere Steder var tvungne til at ramme os frem. D. 13. paa 72° 34' Br. 13° 38' Lgd. fandtes fremdeles store Isflager med smaa Aabninger; vi avancerede retv. NV., og Isen var aldeles tæt paa begge Sider af os. Den 14. obsv. 72° 40' Br. 17° 41' Lgd.; Isforholdene de samme. Den 15. obsv. 72° 54' Br. 19° Lgd.; Grønland isigte.

Isflagerne begyndte nu at blive mindre med store Aabninger imellem. Kl. 2 om Morgenen den 16. kom vi under Land ved Kap „Hold with hope“; overalt i sydlig og sydvestlig Retning laa Isen aldeles tæt til Land; indenfor Øen Bontekos var der flere store Isbjærg. Da vi ikke kunde komme sydover, som jeg helst havde ønsket, avancerede vi langs Landet nordover. Vejret var klart og stille og 20° Varme; Vandet var graat og grumset. Bugten mellem Kap „Hold with hope“ og Øen Jackson laa fuld af Is, som antagelig laa paa Grund, da den fremdeles blev liggende under hele vort Ophold, uagtet Isen paa andre Steder flyttede sig fra og til Land. Gaël Hamkes-Bugt laa fuld af Is, og kunde vi ikke komme længere ind end til Kap Mary. Fjorden paa den anden Side af Clavering-Øens Nordside var nogenlunde isfri, og søgte vi ind dér. Paa et Næs tilhøjre, altsaa paa Fastlandet, traf vi Hvalros, og det var dette Sted, vi siden kaldte „Heklas Hvalrosnæs“. Landet var her fladt ved Kysten med høje Volde et Stykke fra Stranden, bestaaende af Smaasten blandede med Sand og Skæl; antagelig har vel Isen opskruet disse.

Vi opholdt os i denne Fjord nogle Dage og havde adskillige Baadudflugter, ligesom vi ogsaa senere gik Fjorden rundt med Fartøjet. Fjorden gik i vestlig Retning, var omtr. 4 Mil lang og Bredden forskjellig, fra 1/2 til 1 1/2 Mil. Landet næsten overalt lavt ved Kysten med kun nogle enkelte Sne- eller Ispletter; Marken var stenet og blød, sparsomt bevoxet med Græs og kun nogle enkelte Blomster; vi fandt Drivtræ helt inde ved Bunden af Fjorden. Fra Kysten skraaned Landet op til høje Toppe, og paa enkelte af disse var der Isbræer; nogle af Dalene vare fulde

af Is, og flere Bække havde deres Udløb i Fjorden. Havbunden var for det Meste blød, hvor vi fik Bund, og grundt paa de fleste Steder et godt Stykke fra Stranden. Vi benyttede sjældn mere end 25 Favne-Linen, saa jeg kjender ikke de større Dybder i Fjorden.

Luftens Temperatur var mellem $+ 5^{\circ}$ og $+ 15^{\circ}$, Vandets $+ 2\frac{1}{2}^{\circ}$. Isen paa Land saavel som i Vandet smeltede hurtig. En Arm af denne Fjord, $\frac{1}{4}$ Mil bred, bøjede af i sydvestlig Retning; paa begge Sider var der høje Fjælde, bestaaende af istykkersprukken Sten. Vi vare en halv Mil inde i denne; men da intet var at se, vendte vi om.

Efter at have været ved Sabine-Øen den 22. Juli, hvor Isen laa tæt til Land og nægtede os at komme længere, gik vi sydover igjen. Isen i Gaël Hamkes-Bugt var nu dreven ud, og den 26. dampede vi ind og undersøgte hele Fjorden paa alle Kanter. Jo længere vi kom ind, jo friere var den for Is. Om Aftenen vare vi inde ved Fjordarmen „Loch fine“ og Dagen efter ved Jordan Hill-Øen. Denne er ingen Ø som vist paa Claverings Kaart, men havde paa sin Vestside en vældig Landis, og paa Syd- og Nordsiden strækker det lave Fjældland sig imod. Vi gik med Fartøjet klos til, da vi længere ude havde Grunde med kun 2 Favne Vand, medens vi helt inde ved Fjældet havde fra 5—25 Favne. Vi fik den første Moskusoxe paa Jordan Hill-Øen. Dyret var sandsynlig gaaet over Landisen, da det, som vi senere erfarede, var bange for at komme i Vandet. Vi gik nordover omtrent 3 Mil bag Clavering-Øen. Her kom vi til et Sandrev, der forbandt Clavering-Øen med Fastlandet. Vi gik her tilankers og foretog en Baadtur, men maatte oppebie Højvandet for at komme over Sandrevet. Vi roede først i Nord, bøjede siden af til venstre og kom ind i en Fjord (Tyroler-Fjord), der gik i nordvestlig og vestlig Retning. Fjorden, var

omtrent 4 Mil lang. Her var det, at vi befandt os den 28. Juli, som jeg i min Beretning omtaler. I NE. saa vi en trang Fjord mellem Clavering-Øen og Fastlandet, altsaa den samme vi havde været inde i fra den anden Side. Den 30te Juli kom vi tilbage til Sabine-Øen. Isen var nu dreven fra Land, og Fjordene fremkommelige. Vi gik mellem Sabine-Øen og Fastlandet, derpaa tilbage mellem Sabine-Øen og Hvalros-Øen, hvor det Dybeste var 5 Favne Vand og Stenbund. Vi gik udenom Pendulum- og ind til Kuhn-Øens SE.-Side, derpaa til dennes Nordpynt; heromkring holdt vi os i flere Dage og lagde Mærke til, at Drivisflagerne avancerede mest ind i Ardencaple-Fjorden. Muligvis har denne Fjord ogsaa et andet Udløb. Mellem Gaël Hamkes-Bugt og her var der flere Isbjerge. D. 10. August paa $75^{\circ} 32'$ Br. ved Kap Børgen paa Shannon-Øen vare vi ved Tætisen, der saa ud til at strække sig helt til Land, som jeg saa i NV. og Nord. Om dette Lands Udseende kan jeg intet forklare, da Luften fortonede det og gav det alle mulige Skikkelser.

Under vort Ophold paa Grønlands Østkyst iagttog jeg følgende: Vinden for det Meste sydlig, og denne Vind bragte altid Taage med sig; med Vind fra Nord var det gjerne klart over Land, men vi saa undertiden Taagebanken udenfor. Sneen mindskede, Bækkene bleve mindre, Landaabningerne større, Drivisflagerne under Land og i Fjordene smeltede og forsvandt tildels, og vi saa og hørte flere Isbjerge kæntre rundt. Under Land eller i Fjordene saa vi ingen Aat, kun en liden Fisk, der af Størrelse og Udseende lignede Lodden paa Finmarken, derimod nogle Mil af Land en Masse smaa Manøter (Gopler). Gjennem Isen til Klarvande kom vi omtrent samme Vej ud som ind, men bleve hindrede adskilligt af Nyis. Landet saa vi i 30 Miles Afstand ifølge Observationerne.“

Ved Arnes sykeseng.

„Aa mor, skal jeg ned i det mørke hul, hvor papa blev lagt nu sidste jul?“

„Aa kjære min gut, det var bare en port som i mørket saa ut saa uhyggelig sort.“

Paa andre siden er straalende lys

du straks vil se og hvert et gys
forsvinder naar inderste porten aapnes
og straks du kommer dit navn utropes.“

„Kommer da far paa andre siden

og møter ved porten?“ „Ja, stakkars liten,
du kan da skjønne han staar der og venter
til englene kommer, som snart dig henter.“

„Aa mor, der er de — der ved min side —
gå nei, hvor kjæmpe deres er hvite!“

De nikker og vinker og smiler til mig —
Jeg følger til papa og hilser fra dig.

Men englene kommer nok snart igjen
saa berer de dig til din lille ven —
og papa og jeg vi skal dig nok møte.“

„Farvel da min gut, du snille søte.“

Søster Louise Salvesen.